

Εισηγήσεις για την επιστημονική ημερίδα με θέμα:

"Η Εκκλησία ενώπιον των σύγχρονων μορφών κρίσεων και η αντιμετώπισή τους"

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα στελέχη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, παρακολούθησαν την επιστημονική Ημερίδα με θέμα, « Η Εκκλησία ενώπιον των σύγχρονων μορφών κρίσεων και η αντιμετώπισή τους» που διεξήχθη σήμερα, στο Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος στην Πεντέλη, υπό την αιγίδα της Ιεράς Συνόδου και του Παρατηρητηρίου Κοινωνικών Φαινομένων της Εκκλησίας της Ελλάδος, σε συνεργασία με το Κέντρο Αναλύσεων Διεθνών Συγκρούσεων του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (I.M.M)

Τις εργασίες του συνεδρίου στο οποίο συμμετείχαν Γραμματείς των Συνοδικών Επιτροπών, στελέχη του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Εκκλησίας, Επιστημονικοί Συνεργάτες της ΕΜΥΕΕ, της ΕΚΥΟ, της Αποστολικής Διακονίας, του Διορθόδοξου Κέντρου και της ΜΚΟ «Αλληλεγγύη», κήρυξε ο Αρχιγραμματέας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, Πανωσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης κ.Διονύσιος Μάνταλος, μεταφέροντας τους χαιρετισμούς και τις ευλογίες του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.Χριστοδούλου, για την επιτυχία του καινοτόμου συνεδρίου.

Εισηγητές ήταν οι κύριοι:

- Στέλιος Αλειφαντής, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και Διευθυντής του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών, με θέμα: «Εστίες έντασης και κρίσεων στο διεθνές περιβάλλον της Ελλάδος»
- Κωνσταντίνος Ζορμπάς, Δρ Θεολογίας – Κοινωνιολογίας, Πρόεδρος του Παρατηρητηρίου Κοινωνικών Φαινομένων της Εκκλησίας της Ελλάδος, με θέμα: «Θρησκείες και ειρηνική επίλυση των πολεμικών κρίσεων»
- Ηλίας Μαλτέζος, ΣΠΑ, Ε2 Διεύθυνση Θρησκευτικών και Εκκλησιαστικών Υποθέσεων, του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδος με θέμα « Γεωπολιτική στρατηγική, Θρησκευματα και Γεωδιπλωματία»
- Χαράλαμπος Γιανιάς και Θωμάς Αντωνιάδης , Ερευνητές του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών με θέμα « Διαχείριση και Μεθοδολογία κρίσεων»

Στόχος των επιμόρφων εισηγητών ήταν :

- Η εμπειριστατωμένη παρουσίαση μακροχρόνιων επιστημονικών ερευνών, επί της επικοινωνιακής και διαχειριστικής των «κρίσεων στρατηγικής» τόσο σε διεθνοπολιτικό όσο και σε διαθρησκευτικό επίπεδο.
- Η κατάδειξη του τρόπου με τον οποίον τα διεθνοπολιτικά συμφέροντα που εδράζονται σε μακρόπνοες «γεωπολιτικές» «γεωστρατηγικές» επιχειρούν, εντός και εκτός ΕΕ, να χειραγωγήσουν τις θρησκείες, προκαλώντας συχνά εντάσεις και συγκρούσεις μεταξύ διαφορετικών θρησκειών – λαών, προς επίτευξη των γεωπολιτικών και οικονομικών στόχων της παγκοσμιοποίησης.
- Η ανάγκη θωράκισης και ενίσχυσης του «ειρηνοποιού» ρόλου των θρησκειών και Εκκλησιών στην κατεύθυνση της μεταξύ τους συνεργασίας για τη διαφύλαξη των ισορροπιών, ως προς την εσωτερική τους συνοχή αλλά και ως προς τη διαφύλαξη της παγκόσμιας ειρήνης.
- Η αναγκαιότητα κατάρτισης των εκκλησιαστικών στελεχών, περί των σύγχρονων μορφών επικοινωνίας, η καθημερινή ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων, η εκ των προτέρων εγρήγορση και κάλυψη όλων των πιθανών εξελίξεων, που είναι δυνατόν να επηρεάσουν την πορεία, του έργου της Εκκλησίας.
- Η αναγκαιότητα της εκ των προτέρων ύπαρξης «Στρατηγικής διαχείρισης» οιασδήποτε «κρίσης » και προβλεψιμότητας των επερχομένων θετικών ή όχι εξελίξεων.
- Η προβολή κωδικοποιημένων συμπερασματικών στοιχείων για τις κάθε μορφής διεθνοπολιτικές

συγκρούσεις, στο διαρκώς μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό γίνεσθαι, περιμετρικά των συνόρων της Πατρίδας μας όσο και παγκοσμίως.

• Η παρουσίαση της σημερινής διαρκούς κινητικότητας, εντός και εκτός της ΕΕ, ιδεών, μηνυμάτων και συχνά αντικρουόμενων πληροφοριών και ιδεολογιών, στην προσπάθειά της να επιτύχει την οικονομική αλλά και πολιτική σταθεροποίηση, μολονότι – όπως ελέγχθη- η ταυτότητά της έχει πλέον μεταβληθεί, καθώς ενισχύεται ολοένα και περισσότερο το πολυπολιτισμικό προφίλ της.

Οι εισηγητές απάντησαν στις ερωτήσεις των συνέδρων και τις εργασίες της καινοτόμου και ιδιαίτερα χρήσιμου –όπως χαρακτηρίστηκε- Ημερίδος, έκλεισε ο Αρχιγραμματεύς της Ι.Συνόδου Πανωσιολογιώτατος κ.Διονύσιος Μάνταλος, τονίζοντας πως, «εντός της παγκοσμιοποίησης, όπου η Ευρώπη ντρέπεται να πει πως είναι χριστιανική, εμείς οι Ορθόδοξοι τασσώμεθα υπέρ της ειρήνης και καταδικάζουμε πάσης φύσης ρατσισμό και φονταμενταλισμό, έχοντας οδηγό τον Απόστολο Παύλο ο οποίος και πρώτος αυτά δίδαξε στην Ευρώπη, εξαπλώνοντας το δίδαγμα του Ευαγγελίου και τον Χριστιανικό Πολιτισμό». «Αυτά» πρόσθεσε ο Πανωσιολογιώτατος, «πολλάκις τα έχει επισημάνει ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.Χριστόδουλος και εμείς χρειάζεται να συμβάλλουμε ώστε να ξεπερνούμε τις όποιες κρίσεις με πολύ υπευθυνότητα και σοβαρότητα». Ο Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Συνόδου, προσέφερε στους εισηγητές, εκ μέρους του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κ.Χριστόδουλο, μια εικόνα του Αποστόλου των Εθνών Παύλου.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

Αναφερόμενος στις «Εστίες έντασης και κρίσεων στο διεθνές περιβάλλον της Ελλάδος» ο πρώτος εισηγητής, κ.Στέλιος Αλειφαντής, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και Διευθυντής του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών, μεταξύ άλλων, τόνισε : « Η Ευρώπη εδώ και αρκετές δεκαετίες έχει πάψει να είναι η λευκή, Χριστιανική, ομοιογενής Ευρώπη. Τα κράτη μέλη, βρίσκονται σε διαρκή διαπραγμάτευση μεταξύ τους για το εάν οι αποφάσεις τους θα λαμβάνονται σε διακυβερνητικό πλαίσιο η εάν θα υπάρξει μετάβαση σε ένα διακρατικό και υπερεθνικό. Η χώρα μας, ως σταυροδρόμι των 3 ηπείρων έχει μπροστά της να αντιμετωπίσει σε μεγαλύτερη ένταση πολλά...»

Ερωτηθείς από τους συνέδρους, για το «εάν η ΕΕ εγγυάται τη σταθερότητα των εθνικών συνόρων», ο εισηγητής, επισήμανε:

“ Τίθεται θέμα της εκχώρησης ή μη, της εγγύησης των συνόρων σε υπερεθνικό όργανο (ΕΕ). Αυτό συνεπάγεται ότι εκχωρείται σε αυτό το όργανο και η ασφάλεια ενός κράτους – μέλους.(...)

Ωστόσο η Ευρώπη δεν έχει καταφέρει ακόμη να έχει συντεταγμένη Ευρωπαϊκή φωνή και να αρθρώσει ενιαίο λόγο απέναντι σε άλλους πόλους, όπως είναι οι ΗΠΑ. Η Ευρώπη παλεύει με τον ευατό της. Η κρίση στα Βαλκάνια μπορεί να έχει φύγει από τη βίαιη μορφή της αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υποβόσκει, δεδομένης της αδυναμίας των κοινωνιών να συνθέσουν πολιτικό λόγο που να εξασφαλίζει την σταθερότητα, γι αυτό και υπάρχουν σοβαρά προβλήματα κρατικής συνοχής στην Σερβία με την διεθνή στήριξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπέδιου, καθώς ο Αλβανικός παράγοντας δεν έχει πλέον το δυναμικό κέντρο του στα Τίρανα όσο στο Κοσσυφοπέδιο και την Πρίστινα. Δεν είναι απίθανη, η πρόκληση έντασης από πλευράς των Αλβανών απέναντι στις διεθνείς δυνάμεις που υποστηρίζουν την ανεξαρτησία του Κοσσόβου (...) Ως προς το θέμα των Σκοπίων μετά την καταστρατήγηση της συμφωνίας για την ονομασία, παρατηρούμε πως επίκειται ένταξη του κράτους αυτού σε διεθνείς οργανισμούς, όπως η Ατλαντική Συμμαχία. Αν αυτό συμβεί τότε δεν υπάρχει κανείς ουσιαστικός λόγος να διευθετηθεί το θέμα της ονομασίας και έτσι εμείς θα τα αποκαλούμε «FYROM» και όλοι οι άλλοι με την συνταγματική τους ονομασία. Πρόκειται ίσως για την τελευταία ευκαιρία της Ελληνικής Διπλωματίας να μην κάνει δεκτή την ένταξη των Σκοπίων στους διεθνείς Οργανισμούς, πριν την επίλυση του θέματος, δεδομένης και της αντιπρότασης του κ.Νίμιτς για μη χρήση του ονόματος «Μακεδονία» ακόμη και στην Βόρεια Ελλάδα...» την ονομασία των Σκοπίων»

Αναφερόμενος στο θέμα της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας στην ΕΕ, ο κ.Αλειφαντής τόνισε: « Ποια θα είναι η Ευρώπη μετά από 10-15 χρόνια, όταν η Τουρκία θα χτυπά την πόρτα πιο έντονα; Δεν είναι δυνατόν η Τουρκία για να προσεγγίσει το Ευρωπαϊκό κεκτημένο να θέτει διεκδικήσεις στο Αιγαίο και να παραμένει άλυτο το Κυπριακό. Το πρόβλημα έγκειται στο ότι η Ελληνική πλευρά θέτει ως Ευρωτουρκικό αυτό το

πρόβλημα, ενώ αντιθέτως η Άγκυρα προσπαθεί να το μετατρέψει από Ευρωτουρκικό σε διμερές και επιχειρεί με εντάσεις να το τονίσει αυτό. Πάντως, είναι επίτευγμα της Κυπριακής Διπλωματίας, παρά τις θεμελιώδεις προσπάθειες του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Κοφι Άναν, η απόρριψη του σχεδίου με το δημοψήφισμα. Η Κυπριακή Διπλωματία κατάφερε να αντιστρέψει το κλίμα και έτσι στην τελευταία συνάντηση του προέδρου κ.Παπαδόπουλου με τον κ.Ανάν καμία αναφορά δεν έγινε στο αρχικό σχέδιο και ζητείται τώρα από την Τουρκία που αποτελεί μέρος επίλυσης του Κυπριακού, να προβεί σε άμεσες παραχωρήσεις... Τίθεται θέμα μεταλλαγής της Τουρκίας.Θα μεταλλαχθεί η Τουρκία καθόσον στοιχείο του Ελσίνκι για την διενταξιακή πορεία της, είναι η μετάλλαξη των κοινωνικοπολιτικών δεδομένων της. Προσπάθειες γίνονται . Η επίσκεψη του κ.Ερντογάν στη Θράκη και η δήλωσή του προς τους εκεί μουσουλμάνους « είστε Έλληνες πολίτες είναι δείγμα ότι και η φρασεολογία ακόμη αλλάζει».

Ο κ.Κωνσταντίνος Ζορμπάς , Δρ Θεολογίας και Κοινωνιολογίας, πρόεδρος του «Παρατηρητηρίου Κοινωνικών Φαινομένων» της Εκκλησίας της Ελλάδος, με έδρα την Ι.Μητρόπολη Δημητριάδος, αναφέρθηκε στην προσπάθεια χειραγώγησης των θρησκειών από πλευράς της διεθνοπολιτικής και χρησιμοποίησής τους στην κατεύθυνση της δημιουργίας εντάσεων: « Μετά την 11η Σεπτεμβρίου που σηματοδοτεί και την αρχή του «πολέμου του τρόμου», η θρησκεία εγγράφεται εκ νέου στο λεξιλόγιο πολλών δυτικών κρατών (προ πάντων των ΗΠΑ), όπου όλο και περισσότερο υποστηρίζεται ότι η ίδια μπορεί να αποτελέσει σημαντική αιτία μια ένοπλης σύγκρουσης. Τέτοιες απόψεις έχουν βρει εύφορο έδαφος, μετά από τις ογκώδεις συζητήσεις ως προς τη θεωρία του Samuel P.Huntington για τη «σύγκρουση των πολιτισμών». Πολλές φορές ιερά κείμενα και τελετουργικά μιας θρησκείας χρησιμοποιούνται για να «νομιμοποιήσουν την εχθροπραξία και τη χρήση βίας(...). Η θρησκεία μπορεί επίσης να οδηγήσει στη σύγκρουση επειδή καθορίζει τις ταυτότητες των πιστών και κατ'έκταση των διαφόρων κοινωνικών ομάδων. Πολλές φορές οι «ΑΛΛΟΙ» είναι εκείνοι που κάνουν λάθη και «ΕΜΕΙΣ» πρέπει να τους διορθώσουμε(...) Η οργανωτική βάση της θρησκείας μπορεί επίσης να τροφοδοτήσει τη σύγκρουση. Ιδίω δικαίωμα, οι θρησκείες μπορούν να «στρατολογούν» τους πιστούς για μια πολεμική προσπάθεια. Παλαιότερα στους διακρατικούς πολέμους, αυτό ήταν αδιανόητο. Σήμερα, αυτό είναι πολύ σύνηθες. Σύμφωνα με τον καθηγητή Marc Gopin «οι θρησκείες αποτελούν μια δεξαμενή υπέρ-κοινωνικών αξιών που, εάν χρησιμοποιηθεί σωστά θα μπορέσουν οι θρησκείες να αποτελέσουν την βάση μιας εναλλακτικής λύσης στη βία και στην αντιμετώπιση της σύγκρουσης. Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται η δυναμική διεθνών Θρησκευτικών Οργανισμών όπως είναι το « Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών» και εκεί στοχεύουν και οι διαθρησκειακοί διάλογοι. «Ας μη λησμονούμε», συνέχισε ο κ.Ζορμπάς, «πως ιδιαίτερα στην περίοδο που ζούμε σήμερα πρέπει να παλέψουμε με την πρώτη μεγάλη σύγκρουση που είναι ο ίδιος ο εαυτός μας. Από κεί πρέπει να ξεκινήσουμε για να δούμε πως δεν είμαστε μόνοι στον κόσμο, τον οποίον πρέπει να σεβόμαστε και να βοηθούμε στην πλήρη και ειρηνική αποκατάστασή του. Η μέθοδος είναι η ίδια για όλες τις συγκρούσεις. Η μετάνοια και η επίγνωση. Και τα δύο βοηθούν στην αντιμετώπιση των κρίσεων».

Τον λόγο έλαβε στην συνέχεια ο κ.Ηλίας Μαλτέζος, ΣΠΑ' Ε2 Διεύθυνση Θρησκευτικών και Εκκλησιαστικών Υποθέσεων, του Υπουργείου Εξωτερικών, με θέμα « Γεωπολιτική, στρατηγική, Θρησκευτικά και Γεωδιπλωματία». Καταθέτοντας γεγονότα από την προσωπική του εμπειρία και την επί 42 έτη θητεία του ως πρέσβη στη διαχείριση νευραλγικών τομέων της εξωτερικής πολιτικής, ο κ.Μαλτέζος, τόνισε : « Η επικοινωνιακή στρατηγική στην διαχείριση κρίσεων είναι σε άμεση συνάρτηση με την ικανότητα και την εγγυημένη απόδοση των «Στρατηγιστών». Με την επανάσταση της επικοινωνίας τον 20ο αι. οι «Στρατηγιστές» εξειδικεύονται πλέον μέσα σε εργαστήρια όπου διεξάγονται επιστημονικές έρευνες». Ο κ.Μαλτέζος με αφορμή την υπόθεση του status quo του Πατριαρχείου των Ιεροσολύμων, και την μακρόχρονη θητεία του ως «πρυτάνεως» του εκεί ελληνικού προξενείου, επισήμανε μεταξύ άλλων, πως « η θέσπιση του ειδικού καθεστώτος διοίκησης του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, από το οποίο διέπεται και η σημερινή διοίκησή του, αποτελεί πόνημα χρόνων διεθνο-στρατηγικής και εδράζεται πλέον σε αποφάσεις του ΟΗΕ, καθώς ανέκαθεν η ακίνητη περιουσία του Πατριαρχείου ήταν γεωπολιτικός στόχος».

Οι κύριοι Χαράλαμπος Γιαννιάς και Θωμάς Αντωνιάδης Ερευνητές του I.M.M κωδικοποίησαν δια της προβολής διαφανειών, τα κομβικά σημεία της διαχείρισης των «κρίσεων» και της «επικοινωνιακής» αντιμετώπισής τους. Αφού αναφέρθηκαν στην αναγκαιότητα συνεχούς παρακολούθησης των «αυξομειώσεων» μιας κρίσης τονίστηκε με έμφαση η αναγκαιότητα της πρόβλεψης των εξελίξεων. Όπως επισήμαναν στην διαχείριση των κρίσεων, μεταξύ άλλων, απαιτούνται:

1.Σύγκληση του οργάνου διαχείρισης των κρίσεων για την λήψη αποφάσεων.

2.Ανάλυση εναλλακτικών επιλογών

3.Επιλογή κατάλληλων μεθόδων για άμεση ανταπόκριση στην πρόσκληση –κρίση προς αποφυγή επώδυνου συμβιβασμού, για τα εθνικά, φερ' ειπείν, συμφέροντα

4.Ανάλυση των δεδομένων μετά την κρίση

5.Αλλαγή πορείας πλεύσης και επηρεασμού ακόμη και της διεθνούς ισορροπίας.